

ประมวลรายวิชา (Course Outline)
สาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2569

รหัสวิชา THI3326

ชื่อวิชา คำและสำนวนในภาษาไทย

Words and Idiomatic Expression in Thai Language

จำนวนหน่วยกิต

3 บรรยาย/คาบ/สัปดาห์ 2
 ปฏิบัติ/คาบ/สัปดาห์ 2
 ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง/คาบ/สัปดาห์ 5

สถานภาพของวิชา

วิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาเอก (วิชาภาษาไทย)

ผู้สอน

อาจารย์สุมนา เขียนนิล

DLP : https://ssrudlp.ssru.ac.th/teacher/sumana_khea

คำอธิบายรายวิชา

ที่มา ลักษณะ และการเปลี่ยนแปลงของสำนวนไทย วิเคราะห์การใช้คำและ
สำนวนในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสะท้อนมุมมองทางสังคมและ
วัฒนธรรม

จุดมุ่งหมายรายวิชา

- 1) อธิบายที่มา ลักษณะ และแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับคำและสำนวนในภาษาไทยได้
- 2) วิเคราะห์และประยุกต์ใช้คำและสำนวนไทยได้เหมาะสมกับบริบทการสื่อสารและการจัดการเรียนรู้
ภาษาไทย
- 3) เชื่อมโยงการใช้คำและสำนวนไทยกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อการใช้ภาษาไทยอย่าง
เหมาะสมและตระหนักในคุณค่าของภาษาไทย

กำหนดการสอน/เนื้อหาสาระ/กิจกรรมการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้	ผังการ ทดสอบ
1	ปฐมนิเทศการเรียนการสอน วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย	4	กิจกรรมการเรียนการสอน - ชี้แจงรายละเอียดรายวิชา - สำนวนความรู้เดิม (Pre-test) - วิเคราะห์ตัวอย่างการใช้ภาษาไทยจากข่าว และสื่อออนไลน์ - อภิปรายปัญหาการใช้คำและสำนวนใน ชีวิตประจำวัน สื่อการเรียนรู้ - Canva - ตัวอย่างการใช้ภาษา	Q (10 ข้อ)

ลำดับที่	หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้	ผังการ ทดสอบ
2	การกำเนิดและพัฒนาการของคำในภาษาไทย	4	กิจกรรมการเรียนการสอน - ศึกษาคลิปเสวนา "ใครสร้างคำ คำสร้างใคร" ผ่าน YouTube - บันทึกประเด็นสำคัญ (Learning Log) - วิเคราะห์ตัวอย่างคำที่เกิดขึ้นใหม่ในสังคมไทย - สร้าง Infographic สรุปประเด็น สื่อการเรียนรู้ - YouTube - Canva - ใบกิจกรรม - ลิงก์เสวนา part 1 - ลิงก์เสวนา part 2	A (1 ข้อ) 5 คะแนน
3	ศึกษาภาคสนาม : พัฒนาการของคำและภาษาไทยผ่านมิติประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	4	กิจกรรมการเรียนการสอน - สืบค้นคำและสำนวนจากนิทรรศการ - บันทึกภาคสนาม - ถ่ายภาพหลักฐาน - วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและบริบทสังคม - นำเสนอผลการศึกษา สื่อการเรียนรู้ - นิทรรศน์รัตนโกสินทร์ - ใบบันทึกภาคสนาม	A (1 ข้อ) 5 คะแนน
4	พจนานุกรม : มโนทัศน์พื้นฐานเกี่ยวกับคำในภาษาไทย	4	กิจกรรมการเรียนการสอน - ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและความหมายของคำ - วิเคราะห์ความแตกต่าง Vocabulary / Lexicon - ทดลองใช้ Thai Corpus - วิเคราะห์ความหมายของคำจากข้อมูลจริง สื่อการเรียนรู้ - Canva - Thai National Corpus - คลังคำ - พจนานุกรม	Q (5 ข้อ) 5 คะแนน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้	ผังการ ทดสอบ
5-7	ชนิดของคำตามเกณฑ์หน้าที่ใน ภาษาไทย - คำหลัก - คำแทน - คำขยาย - คำเชื่อม - คำเสริม - คำเรียก	12	กิจกรรมการเรียนรู้ - บรรยายหลักเกณฑ์การจำแนกชนิดของคำ ตามหน้าที่ - วิเคราะห์ชนิดของคำจากข้อความจริง - แบ่งกลุ่มออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับการสอนชนิดของคำ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนผลการ เรียนรู้ (Peer Feedback) สื่อการเรียนรู้ - Canva - หลักสูตรแกนกลางฯ	P (1 ข้อ) 5 คะแนน
8	สอบกลางภาค	4		F (25 ข้อ)
9	ถ้อยคำและสำนวนไทย : ความหมาย ประเภท และการใช้ใน บริบท	4	กิจกรรมการเรียนรู้ - กิจกรรม "เก็บแต้มสำนวน" จากพยานุเคราะห์ กำหนด - บรรยายเรื่องส่วนประกอบ หน้าที่ และ ความหมายของสำนวน - วิเคราะห์สำนวนและการใช้ในบริบทจาก กิจกรรมกลุ่ม - นำเสนอผลการวิเคราะห์และแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น สื่อการเรียนรู้ - PowerPoint - ใบกิจกรรม - กล่องพยานุเคราะห์ - พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน	Q (10 ข้อ) 5 คะแนน
10-11	การวิเคราะห์ถ้อยคำและสำนวน ไทยผ่านแนวคิดภาษาศาสตร์ - ทฤษฎีแห่งความคิด (Idealization) - ทฤษฎีอรรถศาสตร์ (Semantics Theory) - ทฤษฎีมานุษยวิทยาวัฒนธรรม (Cultural anthropology)	4	กิจกรรมการเรียนรู้ - บรรยายและอภิปรายแนวคิดทาง ภาษาศาสตร์ - วิเคราะห์ตัวอย่างถ้อยคำและสำนวน - ศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยเป็นรายกลุ่ม - นำเสนอและอภิปรายผล - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Peer Feedback)	P (1 ข้อ) 5 คะแนน

ลำดับที่	หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้	ผังการ ทดสอบ
	- ทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistics) - ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication) - ทฤษฎีวัจนกรรม (Speech act)		สื่อการเรียนรู้ - บทความวิจัย - ใบกิจกรรม - PowerPoint	
12	คำและระบบบทสนทนาในภาษา - อุปสรรคตามแนวคิดดั้งเดิม - อุปสรรคตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน	4	กิจกรรมการเรียนการสอน - ศึกษาบทความก่อนเรียน - บรรยายเรื่องอุปสรรคตามแนวคิดดั้งเดิมและภาษาศาสตร์ปริชาน - วิเคราะห์ตัวอย่างอุปสรรคจากข้อความ สื่อการเรียนรู้ - บทความวิชาการ - Canva - ตัวอย่างข้อความหรือวรรณกรรม	Q (1 ข้อ) 5 คะแนน
13	ทำเนียบภาษา (Register) - ภาษาโฆษณา - ภาษากฎหมาย	4	กิจกรรมการเรียนการสอน - บรรยายเรื่องทำเนียบภาษา (Register) - วิเคราะห์ตัวอย่างการใช้ภาษา สื่อการเรียนรู้ - PowerPoint - ใบกิจกรรม - ตัวอย่างภาษาโฆษณา - ตัวอย่างภาษากฎหมาย	A (1 ข้อ) 5 คะแนน
14-15	สัมมนาทางวิชาการ : คำและสำนวนในภาษาไทย	8	กิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาเลือกหัวข้อที่สนใจ เช่น - คำใน TikTok - สำนวนในข่าว - ภาษาโฆษณา - ภาษาของอินฟลูเอนเซอร์ สื่อการเรียนรู้ - บทความวิชาการ - ข่าวและสื่อออนไลน์ - สื่อสังคมออนไลน์ - พจนานุกรม - คลังข้อมูลภาษาไทย (Thai National Corpus)	P (1 ข้อ) 10 คะแนน

ลำดับที่	หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนรู้	ผลการ ทดสอบ
16	สอบปลายภาค	4		F (30ข้อ)

การวัดผล

1. คะแนนระหว่างภาคเรียน	45 คะแนน
1.1 การทดสอบย่อย	10 คะแนน
1.2 การมอบหมายงาน (2, 3, 13)	15 คะแนน
1.3 โครงงานและการนำเสนอ (5-7, 10-11, 14-15)	20 คะแนน
2. คะแนนสอบกลางภาค	25 คะแนน
3. คะแนนสอบปลายภาค	30 คะแนน

การประเมินผล

เกณฑ์การประเมินผล	ระดับคะแนน
86 – 100 %	A
82 – 85 %	A-
78 – 81 %	B+
74 – 77 %	B
70 – 73 %	B-
66 – 69 %	C+
62 – 65 %	C
58 – 61 %	C-
54 – 57 %	D+
50 – 53 %	D
46 – 49 %	D-
0 – 45 %	E/F

รายชื่อหนังสืออ่านประกอบ

กึ่งกาญจน์ เทพกาญจน์. (2559). *ภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดิเรกชัย มหัทธนะสิน. (2529). ถ้อยคำสำนวน : แนวคิดเชิงภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุกัญญา.

นวรรณ พันธ์เมธ. (2558). *ไวยากรณ์ไทย* พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). *ภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

John R. Searle. (1969). *Speech Acts*. Cambridge University Press.